

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3170/2015. (VII. 24.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a magánnyugdíjról és a magánnyugdíj-pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 83. § (1a) bekezdése, 110. § (3) bekezdése, valamint 126. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján az indítványozó kérte a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mpt.) 83. §-a 2015. január 1-jén hatályba lépett (1a) bekezdésének alaptörvényellenessége megállapítását és megsemmisítését a hatálybalépésre visszamenőleges hatállyal, mivel a rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, II. cikkét és XIII. cikkének (1) bekezdését. Szoros összefüggés alapján kérte továbbá az Mpt. 110. § (3) bekezdése és 126. §-a megsemmisítését is, mivel azok értelmetlenné válnak, ha az Mpt. 83. § (1a) bekezdése megsemmisítésre kerül.
- [2] 1.1. Az indítványozó előadta, hogy az Mpt.-t a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi XCIX. törvény (Kölszgv.) 244. §-a módosította, amely rendelkezés 2015. január 1-jén lépett hatályba, így az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti száznolcvan napos határidő az indítvány előterjesztésére ezen időponttól számítandó. Az indítványozó előadta továbbá, hogy mivel magánnyugdíjpénztári tag, ezért jogosult az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti indítvány előterjesztésére.
- [3] 1.2. Az indítványozó által elsődlegesen támadott Mpt. 83. § (1a) bekezdése szerint, ha a tagdíjfizető tagok száma a megelőző hat hónap átlagában legalább kettő hónapon keresztül a taglétszám hetven százaléka alá csökken, a magánnyugdíjpénztár jogutód nélkül, végelszámolással megszűnik.

- [4] 1.3. Az indítványozó szerint ez azért sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogot, illetve annak részeként önrendelkezési szabadságát és cselekvési autonómiáját, mert bár az adott pénztártag megtesz minden tőle elvárhatót (így pl. fizeti a tagdíjat), azonban ha a tagság nagyobb hányada huzamosabb időn át nem teszi ugyanezt, a magánnyugdíjpénztár a törvény rendelkezése folytán megszűnik. Ezzel a jogalkotó azt vélelmezi, hogy a 70 százalékos el nem érő fizetési arány veszélyezteti a magánnyugdíjpénztári vagyont és annak megszüntetésének jogkövetkezményét fűzi hozzá. Ez a korlátozás alkalmatlan a magánnyugdíjpénztári vagyon védelme mint alkotmányos cél elérésére az indítványozó álláspontja szerint. Az emberi méltóság sérelme állapítható meg szerinte azért, mert az önkéntes alapon működő magánnyugdíjpénztárak tagságának 30 százaléka formális döntés nélkül, a tagdíjfizetés elmulasztásával előidézheti a pénztár megszűnését. Az indítványozó szerint nem az okozza az alkotmányossági problémát, hogy a jogalkotó a tagság 70 százalékának folyamatos teljesítését várja el, hanem az, hogy a tagság bármely arányának nem fizetéséhez a magánnyugdíjpénztár megszűnését kapcsolja mint jogkövetkezményt. Holott álláspontja szerint a pénztár megszűnéséről – az Mpt. 39. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján – csak a közgyűlés hozhatna döntést. Súlyosbítja a helyzetet véleménye szerint, hogy a tagdíjat nem fizető tagok kizárására nincs lehetőség az Mpt. 23. § (2) bekezdése értelmében. Álláspontja szerint a jogalkotónak a cél eléréséhez – a magánnyugdíjpénztári vagyon védelméhez – szükséges legenyhébb eszközt kellett volna alkalmaznia, ennek az Mpt. 83. § (1a) bekezdés nem felel meg, ezért sérti az Alaptörvényt.
- [5] 1.4. A tulajdonhoz való jogot (Alaptörvény XIII. cikk) azért sérti a támadott rendelkezés, mert a pénztártag követelése az Mpt. 5. § (4) bekezdése értelmében a pénztártag tulajdonát képezi, ezért várománynak minősül, amelyet a pénztár elsősorban nyugdíjszolgáltatás formájában köteles nyújtani (amely nem függ a szolgálati időtől), másrészt örökölhető. Ebben az összefüggésben is azzal érvel az indítványozó, hogy a jogalkotó nem a cél eléréséhez feltétlenül szükséges legenyhébb eszközt választotta, így például meghatározott befektetési formák kötelezővé tételével a pénztár számára, a tagok tekintetében pedig megszűnés esetében nem csak a más magánnyugdíjpénztárba való átlépés lehetőségével, hanem a tag követelésének más formában történő biztosításával is elérhette volna a tulajdonjog védelmét.
- [6] 1.5. Az indítványozó szerint sérti továbbá a támadott rendelkezés az Alaptörvény B) cikkét is. Ennek egyik oka, hogy az Mpt. 83. § (1a) bekezdése nem

felel meg a normavilágosság követelményének. (Nem egyértelmű az indítványozó szerint, hogy mely tagokat kell figyelembe venni a „taglétszám” megállapításakor, ki és milyen feltételekkel minősül tagdíjfizető tagnak – például ha az egyik tag teljesít több tag helyett). Kifogásolja továbbá az indítványozó azt is, hogy a kellő felkészülési időt sem biztosította a jogalkotó. Az Mpt. 83. § (1a) bekezdését megállapító törvény kihirdetésére ugyanis 2014. december 29-én került sor, hatálybalépésére pedig 2015. január 1-jén. Ugyan az Mpt. új, 83. § (1a) bekezdését csak 2015. szeptember 30-át követően kell alkalmazni, azonban úgy, hogy az ezt megelőző hat hónap átlagában kell vizsgálni az Mpt. 83. § (1a) bekezdésében foglaltakat. Vagyis a vizsgált időszak 2015 áprilisától kezdődik. Álláspontja szerint nem lehet elvárni, hogy a pénztárak és a pénztártagok ilyen rövid idő alatt alkalmazkodjanak az új jogszabályi rendelkezéshez. A magánnyugdíjpénztárak ugyanis 17 éves működésük során nem voltak kötelezettek arra, hogy a tagdíjfizetést – fennmaradásuk érdekében – ösztönözzék. Az indítványozó szerint az új szabály érvényesülése érdekében először alapszabály-módosításra van szükség, amelyről a tagságot is tájékoztatniuk kell. Erre tekintettel tartja az indítványozó túl rövidnek a felkészülési időt. Végül kifogásolja azt is, hogy az Mpt. módosítására a költségvetésről szóló törvényben került sor, holott a magánnyugdíjpénztár megszűnésének szabályozása nyilvánvalóan nem áll tárgyi összefüggésben a költségvetéssel. Ezt nemcsak a támadott rendelkezéssel összefüggésben fejt ki, hanem a Költségv. 42. alpontjával összefüggésben. A Költségv. 232–251. §-a ugyanis az Mpt. 36. §-át módosította vagy helyezte hatályon kívül.

[7] 1.6. Az indítványozó indítványa mellékleteként csatolta a Magyar Nemzeti Banknak az indítványban támadott rendelkezések – az Mpt. 83. § (1a) bekezdésével és az azzal szoros összefüggés alapján támadott 110. § (3) bekezdésének és 126. §-ának – értelmezésével kapcsolatos álláspontját.

[8] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

[9] 2.1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panaszszal az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha a jogsérelem az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be,

és a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás nincs biztosítva, vagy az indítványozó már kimerítette a jogorvoslati lehetőségeit.

- [10] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az érintettség akkor állapítható meg, ha a támadott jogszabályi rendelkezés folytán az indítványozó alapjoga sérült közvetlenül. Eszerint nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozó alapjogát csak közvetetten vagy potenciálisan érinti, a jogsérelem nem következett be, hipotetikus vagy bírói aktus alapján érvényesül. Az érintettség feltételei konjunktívák, vagyis a közvetlen, személyes és aktuális érintettségnek együttesen kell érvényesülnie annak érdekében, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti indítvány érdemben elbírálható legyen.
- [11] Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális). Így az Alkotmánybíróság visszautasította az indítványt, ha a támadott jogszabályi rendelkezés olyan jogosultságot vagy kötelezettséget szabályoz, amelynek jövőbeni alkalmazása merül csak fel az indítványozóval szemben, így a jogsérelem is csak a jövőben következhet be (hipotetikus jogsérelem). Kivételt jelent ez alól, ha – bár a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekményekre még nem került sor – a „jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik”. {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]} Ezt alapul véve a 3244/2014. (X. 3.) AB határozat fogadta be három közjegyző indítványát a közjegyzői szolgálat megszüntésének módosításával összefüggésben. Az Alkotmánybíróság úgy értelmezte, hogy bár az időtartam, amelyen belül a jogsérelem (közjegyzői szolgálati viszony megszüntése) bekövetkezik tágabb, ám arra pusztán időmúlással kényszerítően sor kerül. {Indokolás [19]}
- [12] 2.2. Az indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, mivel a támadott rendelkezések tekintetében az indítványozó érintettsége nem állapítható meg.
- [13] Az indítványozó magánnyugdíjpénztári tag. A pénztár megszüntésének támadott szabálya azonban őt aktuálisan nem érinti, mivel az a körülmény, hogy a magánnyugdíjpénztár, és így a tag tagsági viszonya megszűnhet, feltéve, hogy az Mpt. 83. § (1a) bekezdésében foglalt feltételek teljesülnek, nem minősül „közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkező jogsérelemnek” az indítványozó vonatkozásában. A támadott jogszabályi rendelkezésből

ugyanis csak az következik kényszerítően, hogy a törvényben megjelölt határidőtől kezdődően a magánnyugdíjpénztárakat az Mpt. szerinti Felügyelet az Mpt. 83. § (1a) bekezdésében foglalt feltételekre tekintettel is ellenőrzi. Csak a feltételek fennállása esetén teheti meg a Felügyelet az Mpt. szerint szükséges intézkedéseket, és kerülhet sor végső soron az Mpt. 83. § (1a) bekezdésének alkalmazására. Vagyis nem pusztán az idő múlása alapján következhet be jogsérelem, hanem meghatározott törvényi feltételek fennállása esetén, továbbá annak bekövetkezése nem kényszerítő, hiszen ha a törvényi feltételek nem állnak fenn, a pénztár jogutód nélküli megszűnésére sem kerülhet sor. Így az indítványozó érintettsége nem állapítható meg.

[14] 3. Mindezekre figyelemmel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/437/2015.

